

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев1 1/2024
11.07.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драгица Бркић, адвокат из ..., против туженог „НИС“ а.д. Нови Сад, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1582/18 од 08.03.2019. године, у седници одржаној 11.07.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1582/18 од 08.03.2019. године у ставу првом изреке, тако што се **ОДБИЈА**, као неоснована жалба туженог и потврђује пресуда Основног суда у Новом Саду П1 751/2018 од 25.04.2018. године у ставу првом и другом изреке.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу на име трошкова ревизијског поступка исплати 80.747,86 динара у року од осам дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 751/2018 од 25.04.2018. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца па је обавезан тужени да тужиоцу за период од 25.04.2011. до 31.12.2012. године на име мање исплаћене зараде исплати појединачне месечне износе са каматом од доспелости сваког износа до исплате, како је то ближе наведено у том ставу изреке. Ставом другим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 93.090,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу у ком је тражио законску затезну камату на досуђене трошкове поступка од пресуђења до извршности пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1582/18 од 08.03.2019. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у обавезујућем делу, тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му исплати појединачне новчане износе са каматом од доспелости сваког појединачног износа до исплате, како је то ближе наведено у том ставу изреке као и трошкове

поступка у износу од 93.090,00 динара са затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом другим изреке, одбијена је жалба тужиоца.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о изјављеној ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној.

Врховни касациони суд је пресудом Рев2 2071/2019 од 20.05.2020. године, ставом првим изреке, преиначио пресуду Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1582/18 од 08.03.2019. године у ставу првом изреке и одбио, као неосновану жалбу туженог а пресуду Основног суда у Новом Саду П1 751/2018 од 25.04.2018. године потврдио у ставу првом и другом изреке. Ставом другим изреке, одбацио је, као недозвољену ревизију тужиоца у односу на став други изреке пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1582/18 од 08.03.2019. године. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова ревизијског поступка исплати 18.000,00 динара.

Одлуком Уставног суда Уж 10238/2020 од 30.11.2023. године, ставом првим изреке, усвојена је уставна жалба привредног друштва „НИС“ а.д. Нови Сад и утврђено да је ставом првим изреке пресуде Врховног касационог суда Рев2 2071/19 од 20.05.2020. године повређено право подносиоца уставне жалбе на правично суђење из члана 32. став 1. Устава Републике Србије. Ставом другим изреке, поништена је пресуда Врховног касационог суда Рев2 2071/19 од 20.05.2020. године у ставу првом и ставу трећем изреке и одређено да Врховни суд донесе нову одлуку о ревизији тужиоца изјављеној против става првог изреке пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1582/18 од 08.03.2019. године.

У поступку поновног одлучивања о ревизији тужиоца, Врховни суд су је испитао побијану пресуду применом члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 10/23), и утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог до 30.06.2013. године када му је радни однос престао на основу Споразума. Влада Републике Србије, тужени, репрезентативни синдикати код туженог и репрезентативни синдикати на нивоу Републике Србије закључили су 17. јуна 2008. године социјални програм са „НИС“ а.д.. Одредбом члана 9. Социјалног програма прописано је да се послодавац обавезује да одмах након преузимања „НИС“ а.д. од стране купца у смислу одредбе члана 1. алинеја 1 овог Социјалног програма изврши једнократно и трајно повећање зараде запослених у висини 15%, а у односу на месец који је претходио преузимању „НИС“ а.д. уз обавезу да тако утврђене зараде убудуће усклађује са индексом трошкова живота плус реалан раст у складу са резултатима пословања и растом бруто друштвеног производа у периоду важења овог Социјалног програма од 17.06.2008. до 31.12.2012. године. Купац је преузео „НИС“ а.д. 11.02.2009. године, а након преузимања „НИС“ а.д. није извршио једнократно и трајно повећање зарада запосленим у висини од 15% у односу на месец који је претходио преузимању

обавезе, него је на основу одлуке генералног директора туженог од 30.04.2009. године свим запосленима, осим менаџерима прве и друге групе, исплаћен једнократни додаток на априлску зараду у висини од 15% вредности основне зараде утврђене чланом 42. Колективног уговора за „НИС“ а.д. за април месец. Тужени је једнократно увећао основну зараду тужиоцу за месец април 2009. године, тако што је 10.05.2009. године у складу са чланом 49. Колективног уговора туженог из јануара 2007. године исплатио једнократно увећање основне зараде од 15%. У периоду пре исплате једнократног додатка уз априлску зараду 2009. године као и након исплате додатка од маја до октобра 2009. године вредност коефицијента 1 основне зараде износила је 12.314,00 динара и није се мењала, односно није садржавала трајно повећање основице од 15%. Код туженог је донето више одлука о повећању зарада у периоду од 18.11.2009. до 31.01.2013. године. Повећање цене рада, тј. вредности коефицијента 1 основне зараде по одлукама туженог о повећању зараде вршено је узимајући у обзир кретање индекса трошкова живота, индекса потрошачких цена што је такође било предвиђено чланом 9. Социјалног програма и Колективним уговором. Према Колективном уговору који је важио у спорном периоду, зараду чине зарада коју запослени остварује за обављени рад и време проведено на раду, зарада по основу доприноса, пословног успеха послодавца и друга примања. Зарада за обављени рад и време проведено на раду састоји се од основне зараде, дела зараде за радни учинак и увећане зараде. Основну зараду запосленог чини производ вредности по радном часу за фонд радних часова у одређеном месецу и коефицијент на сложеност посла за наведене раднике.

Поступајући у извршењу одлуке Уставног суда, Врховни суд је поново размотрио све ревизијске разлоге и утврдио да се ревизијом тужиоца основано указује да је другостепена пресуда заснована на погрешној примени материјалног права.

Социјални програм за „НИС“ а.д. Нови Сад је закључен на основу Споразума између Владе РС и Владе Руске Федерације о сарадњи у области нафтне и гасне привреде, Протокола о основним условима куповине од стране ОАО Гаспром Њефт акција Компаније нафтне индустрије Србија а.д. Нови Сад, који чине 51% оснивачког капитала, као и Колективног уговора за „НИС“ а.д. Нови Сад. Потписници акта су у име Владе Републике Србије, Министарства енергетике РС, а у име Друштва за истраживање, производњу, прераду, дистрибуцију и промет нафте и нафтних деривата, истраживања и производње природног гаса „Нафтна индустрија Србије“ а.д. Нови Сад – председник Управног одбора и генерални директор, као и репрезентативни синдикати код послодавца и то: Јединствена синдикална организација „НИС“ а.д. Нови Сад; Јединствена синдикална организација НИС – Нафтагас Нови Сад; репрезентативни синдикати на нивоу РС и гране; Самостални синдикат радника енергетике и петрохемије Србије и Синдикат хемије, неметала, енергетике и рударства – УГС независност. Социјалним програмом и наведеним актима су уређена права, обавезе и одговорности запослених и послодавца. Ове акте су потписали сви овлашћени представници учесника у њиховом доношењу. На тај начин конституисана је и обавеза послодавца прописана одредбом члана 9. Социјалног програма, која има непосредно правно дејство према свим запосленима. Сагласно обавезама и правима која се њиме конституишу Социјални програм има правну природу уговора у корист трећих лица. Из тог разлога и тужилац, као запослено лице код туженог – послодавца, има непосредно право да захтева испуњење послодавчеве обавезе која је конституисана у корист свих запослених, по основу Социјалног програма од 17.06.2008. године, јер је

такво право тужиоца утемељено у одредби члана 149. став 1. Закона о облигационим односима (уговор у корист трећег лице – непосредно право трећег).

Врховни суд је, поступајући у складу са одлуком Уставног суда, прихватио становиште да социјални програм нема карактер општег акта. Међутим, упркос тој чињеници, по оцени Врховног суда, Социјални програм има правну природу уговора у корист трећег лица, због чега је тужилац овлашћен да непосредно захтева и оствари сва права која су му њиме призната. Да је тако, јасно је и из радњи туженог које су предузете у циљу испуњења његове обавезе установљене чланом 9. Социјалног програма, којом одредбом је прописано повећање зараде запослених једнократно и трајно. У складу са таквом обавезом тужени је делимично и поступио, тако што је за први месец пословања, по потписивању Социјалног програма, исплатио свим запосленима предвиђено увећање зараде, што значи да је тужени, као уговорна страна, прихватио своју обавезу из Социјалног програма. Зато нема сумње да је тужени, свестан преузете обавезе по Социјалном програму, предузео и непосредну радњу извршења права установљеног у корист свих запослених, тако што је извршио исплату уговореног износа зараде свим запосленима за период од једног месеца у односу на почетак примене Социјалног програма. С обзиром на то, основан је захтев тужиоца за исплату неизмирене разлике у заради за преостали период важења Социјалног програма.

Тужилац има право и на исплату законске затезне камате на досуђене месечне износе од њихове доспелости до исплате, у смислу члана 277. став 1. Закона о облигационим доносима.

Правилна је и одлука о трошковима поступка, јер је донета правилном применом члана 153. и 154. ЗПП.

Са напред наведених разлога, Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке, на основу члана 416. став 1. ЗПП.

Тужилац је успео у поступку по ревизији, због чега има право на накнаду трошкова тог поступка, на основу члана 154. ЗПП. Признати трошкови обухватају захтев тужиоца на име ангажовања пуномоћника, адвоката за састав ревизије од 18.000,00 динара према Адвокатској тарифи важећој у време предузимања те парничне радње и на име судских такси на ревизију од 25.099,14 динара и таксу на одлуку по ревизији од 37.648,72 динара, применом важеће таксене тарифе.

Из изнетих разлога, на основу члана 165. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа-судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић